

I.M. Pim Wiersinga: «Alle boeken zijn voetnoten bij dromen.»

door Peter de Rijk

Met de op donderdag 12 december overleden auteur Pim Wiersinga (1954-2024) verliest de Nederlandse literatuur een schrijver van buitenlandse allure en Uitgeverij In de Knipscheer een vriend. Zijn debuut *Honingvogels* (1992), een roman over het Antwerpen van de jaren twintig van de vorige eeuw, toonde direct zijn talent en werd meteen genomineerd voor de AKO-literatuurprijs. De imposante roman *Gracchanten* (1995), die zich afspeelt in de tweede eeuw voor christus, was de opvolger ervan en Wiersinga zou daarna nog veel meer historische romans gaan schrijven. Naast schrijver was hij ook docent Creatief schrijven en redacteur. Wie daar met hem over sprak, merkte meteen met een erudiet en zeer bevlogen leraar in gesprek te zijn. *Schrijven: het begin* (2006), mag dan een dun boek over het opstarten van een roman zijn, het bergt meer praktische informatie dan je op het eerste gezicht zou vermoeden. Naast het werken voor en met anderen schreef Wiersinga door. Zo verschenen in 1999 *Tropenzomer* en in 2010 *Het papieren gezicht*.

In 2014 kiest hij voor Uitgeverij In de Knipscheer en de roman *Het paviljoen van de vergeten concubines* (2014) maakt meteen grote indruk. De roman speelt in het achttiende-eeuwse China. Pim Wiersinga koos voor de vorm van brieven en maakte er een spektakelstuk qua schrijven van. Hij wisselt van stijl en toon, van ambtenarenproza of liefdesbrief tot aan door een tolk geschreven romanfragmenten, al naar gelang het verhaal dat van hem vraagt. De schrijver bediende zich daarbij van een taalgebruik met een zekere verhevenheid, passend bij het vocabulaire dat indertijd door het hof in de Verboden Stad werd gebruikt. Het verhaal moest je vertonen en niet vertellen, vond. Hij wilde de lezer niet alleen doen beleven wat het personage zag, rook, proefde en voelde, maar ook hoe de mens sprak, hoe ze in die tijd met elkaar communiceerden en hoe ze zich uitdrukten. Iets wat kenmerkend voor zijn oeuvre is. Het ging in zijn romans om het oproepen van dingen, niet om het kopiëren ervan. Het resulteerde in romans die uiterst levendig waren ondanks de soms beste pittige inhoud, gezien de historische en soms filosofische inhoud ervan. Zijn

belangrijke stelregel daarbij was: Fictie is de herinnering aan wat nooit is gebeurd. De feiten mogen kloppen, maar de fantasie moet kloppen.

Eleonora en de liefde (2016) beschrijft de geboorte van de romantische liefde zoals we die nog altijd kennen en speelt in de tijd van de troubadours. Thomas een jonge minstrel streeft naar meesterschap, niet alleen in zijn beroep maar ook in de hoge kunst der Minne. Eleonora van Aquitanië zal daarbij zijn scherpmeester zijn. Dat Thomas beticht wordt van majesteitsschennis, blasfemie en overspel zorgt daarbij voor de nodige complicaties. In de geheime kronieken van Eleonora lezen we over haar zielenroerselen. Het is een roman waarin feit en fictie elkaar afwisselen en de auteur excelleert door taalgebruik en, niet te vergeten, broeierige en uiterst opwindende scenes.

Zena's arena (2022), een fenomenale, historische roman van 584 pagina's die zich in de Romeinse vijfde eeuw afspeelt, was de laatste publicatie die Pim Wiersinga nog mocht beleven. Het boek is de kers op de taart waar hij zijn hele leven naartoe heeft geschreven en mag zonder meer een meesterwerk genoemd worden dat ongeëvenaard is in de wijze waarop een complex en vergeten tijdsgewricht zowel in helder proza als in sprankelende poëzie werd beschreven. *Zena's arena* is een boek dat Couperus of Vestdijk hadden willen schrijven, als ze er ertoe in staat waren geweest. Want wie anders dan Pim Wiersinga bedenkt een wispelturig meisje uit de provincie die de *Rerum Natura* van Lucretius in het Grieks wil vertalen? Een queeste die haar in contact brengt met de klassieke dichters Claudianus en Synesius en de filosofe Hypatia. En dat in de tijd dat het christendom schielijk zijn intrede deed, de invloed van Griekenland tanende was en het Romeinse Rijk voor de zoveelste keer ten onder leek te gaan.

In 2025 zal *Nausikaä en de grote goden*, een roman in verzen, verschijnen. Het is een haast logisch vervolg op *Zena's arena*, waarin Pim Wiersinga naast buitengewoon helder en meeslepend proza ook poëzie gebruikte om zijn verhaal te vertellen. Dat het een tweeluik vormt, mag duidelijk zijn. Alweer is

het een boek dat menig auteur knarsetandend van jaloezie zal gaan lezen en liefhebbers van literatuur tot verrukking zal brengen...

Laten de laatste woorden voor woordkunstenaar Pim Wiersinga zelf zijn. Een fragment uit *Zena's arena*:

'Ach, wij zoeken een verhaal dat wij vatten;
desnoods een slecht verhaal, volstrekt in strijd
met wat de zinnen zien en het verstand bevat,
maar wel mooi afgerond, met kop en staart,
omdat we zelf verhalen zijn; wij drijven
als wolken voorbij – bevolken de natuur
onder ons met godenvloek en drama.'